

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

на съдията Маргарита Златарева

С Определение № 4 от 16.04.2002 г. Конституционният съд отклонява искането за установяване на противоконституционност на закона за ратифициране на три договора между Република България и чуждестранни търговски дружества за замяна на брейди облигации с глобални облигации, приемайки, че не са налице условията за разглеждане на искането по същество.

В мотивите на определението по допустимост на искането съдът изцяло се произнася по неоснователността на искането в тази предварителна фаза на конституционния процес. Авторът на настоящото особено мнение застъпва становището, че така, както е оформено, искането отговаря на условия за допустимост и следва да се допусне за разглеждане, а във втората фаза на процеса съдът следва и може да се произнесе по съществото на изложените в него оплаквания – чл.19, ал.1 ЗКС.

1. Конституционният съд е имал възможност многократно да очертае изискванията за допустимост на искане за установяване на противоконституционност на закон, включително и да подчертае факта, че съдът не е обвързан с посочените в искането основания за противоконституционност на атакувания закон, респ. законова разпоредба и може да упражни правомощието си, опирайки се на непредявени от искателя основания – чл.22, ал.1 ЗКС.

Обратното, в обсъжданото определение основно съображение за отклоняване на искането е, че заявените оплаквания не се отнасят до собствени на закона за ратификация пороци, а са насочени към договорите, които се ратифицират, поради което не са налице условията за разглеждане на искането по същество.

2. Както изрично е прието в Решение № 9 от 1999 г. на Конституционния съд, ратификационният закон инкорпорира утвърдения международен договор и следва да се разглежда като цялостен акт, който може да се оспорва във всичките му части. Макар и отнасящо се за закон за ратификация на международен договор на публичното право, цитираното решение в пълна сила е относимо и за конкретния случай. Не може да се приеме, че законът за ратифициране, обн., ДВ, бр.28 от 19.03.2002 г., чиято противоконституционност се поддържа, не следва да се проверява за противоконституционност, защото с него са ратифицирани договори, принадлежащи към международното частно право, които не представляват актове на упражняване на държавна власт.

3. В определението се акцентира на факта, че трите договора, ратифицирани със закона, атакуван пред съда, са договори, в които

Република България участва като субект на гражданското право, че те са подчинени на чуждо законодателство, поради което са изключени от приложното поле на правото на международните договори и Конституционният съд не може да ги тълкува, а оттук не следва да се преценява и конституционността на ратификационния акт.

Веднага се поставя въпросът – всички ли международни договори на частното право, които по една или друга причина са ратифицирани от Народното събрание (за целесъобразността от което потвърждаване съдът няма право да се произнася) не могат да бъдат предмет на разглеждане пред Конституционния съд по повод конституционността на закона за ратифицирането им. В този вид договори най-често съдоговарящите предвиждат отнасяне на спорове по тях до международен абритраж и пред съд под чужда юрисдикция. Приетото определение на Конституционния съд налага положителен отговор на въпроса. Тогава излиза, че определението дели законите за ратификация на две групи – на закони за ратифициране на международни договори на публичното право и на закони за ратифициране на частноправни договори с международен елемент, като дерогира правомощието на Конституционния съд по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията относно втората група ратификационни закони. Авторът на особеното мнение счита, че Конституционният съд е длъжен да допусне за разглеждане всяко искане за установяване противоконституционност на закон, защото това е правомощието му по чл. 149, ал.1, т.2 от Конституцията и произтичащото от него конституционно задължение.

4. Отделно от това в определението се развиват съображения по съществото на направените оплаквания, които вече засягат не допустимостта на искането, а обсъждането на конституционността на атакувания закон.

Поради горните съображения авторът застава на особено мнение.